Välfärdsteknik för årsrika personer - SeniorNet Sweden 22 april 2022

Studiematerial om välfärdsteknik, tillgänglighet och mänskliga rättigheter

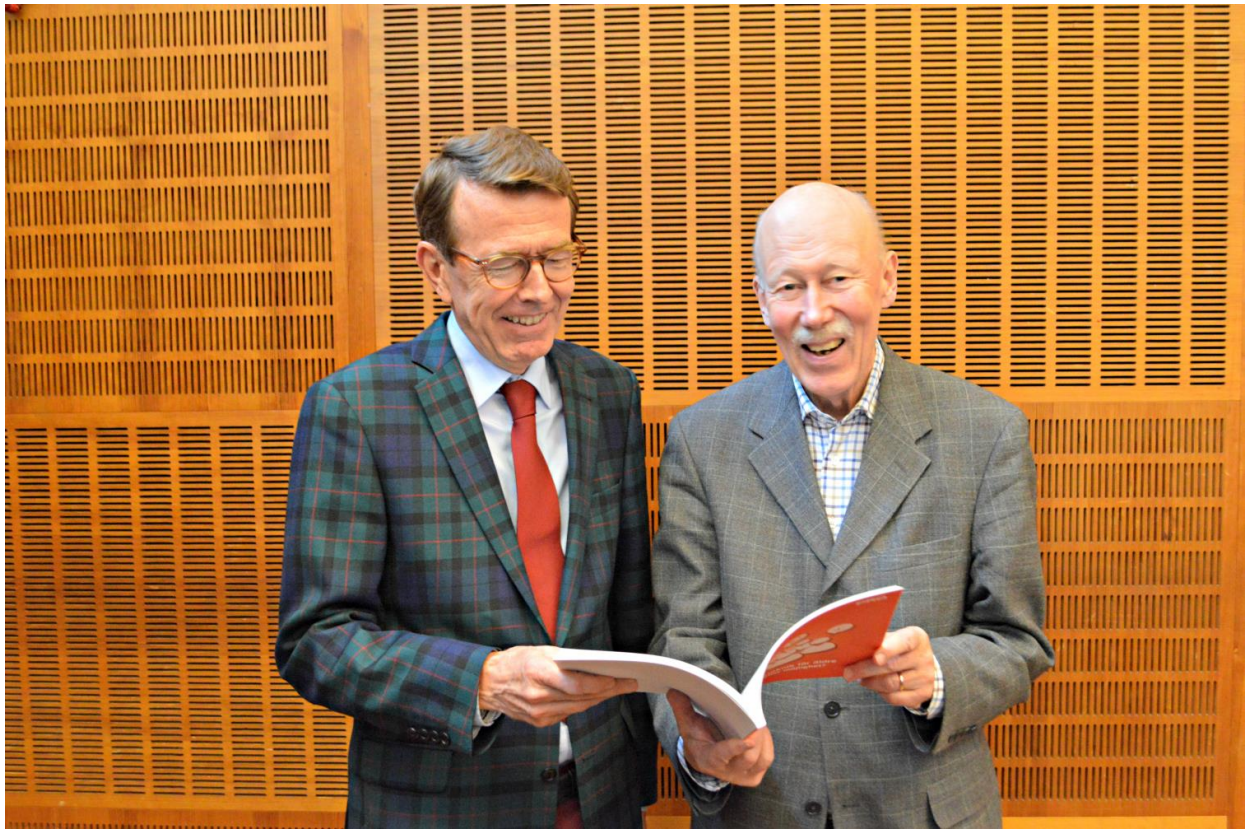

Utgångspunkter

- Samhället är i hög grad digitaliserat. När det gäller samhällets arbete för årsrika personer har digitaliseringen bara börjat
- Vi lever längre och årsrika personer utgör en allt större del av befolkningen
- Årsrika personer har rätt till ett bra liv
- Årsrika är nyttoinriktade om ny teknik

Teknik redan i dag

- Hjälpmedel förskrivs av region eller kommun (exempel hörapparater, rollator, medicinpåminnare)
- Bostadsanpassning i kommun (exempel spisvakt, dörröppnare)
- Biståndsinsatser i kommun (trygghetslarm)
- Egenansvarsprodukter betalas av individen (smarta ting, datorer, men kan också vara rollator i vissa regioner)
- **Stora skillnader mellan kommuner och regioner**

Vad är välfärdsteknik?

digital teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning

Socialstyrelsens termbank

Tekniken ger möjligheter men väcker också frågor

Välfärdsteknik - vad handlar det om?

- Trygghetslarm med GPS i bostaden och utomhus
- Digitala lås
- Medicinpåminnare
- Hälsorobot
- S.k. Japanska toaletter med tvätt- och torkfunktion samt uppresningsfunktion

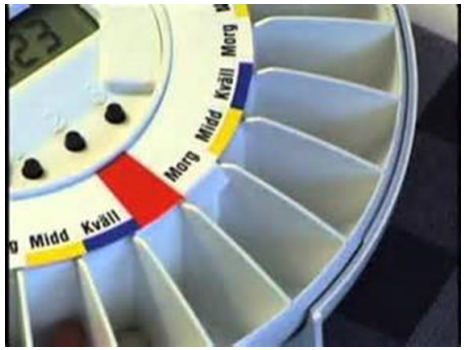

Välfärdsteknik innebär nya möjligheter

- Verktyg för mänskliga rättigheter
- Jämlikhet i levnadsvillkor oavsett kön, ålder, ekonomi etc.
- Trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet
- Teknik är ett medel – inte ett mål
- Kan bidra till bättre kvalitet

Välfärdstekniken – var står vi idag?

- Utvecklingen i kommunerna är ojämn
- I stort sett alla kommuner har digitaliserade trygghetslarm
- Vissa typer av välfärdsteknik utvecklas snabbt – men från låga nivåer
- Nationell samordning behövs
- Kommunerna har olika förutsättningar
- 10 modellkommuner

Karlstad modellkommun

- Visningsmiljö
- Analoga och digitala lösningar som underlättar vid måltid, förflyttning, påklädning, kommunikation samt andra vardagliga aktiviteter.
- Som besökare får man möjlighet att klämma, känna och prova produkterna.
- Hitta smarta saker direkt på webben
- Visningsmiljöerna har också en digital ingång där man kan upptäcka delar av utbudet.

Socialstyrelsens årliga sammanställning

- I 87 procent av kommunerna har personer som bor på särskilda boenden för årsrika personer tillgång till internet i sina bostäder
- Användningen av digital nattillsyn ökar - finns i 76 procent av kommunerna. Över 3000 personer har nattillsyn. Allt fler kommuner använder också digital tillsyn under dagen
- Välfärdsteknik i kommunerna är ofta pilotprojekt. 28 procent av kommunerna har välfärdsteknik i pilotprojekt i ordinärt boende. Det pågår mycket utvecklingsarbete, men det är svårt att införa tekniken i ordinarie drift – att breddinföra den.

Röster om välfärdsteknik

- ”Avsikten är att spara pengar”
- ”Mänsklig kontakt ersätts med datorer och robotar”
- ”Vad händer om tekniken inte fungerar?”
- ”Minskad integritet”

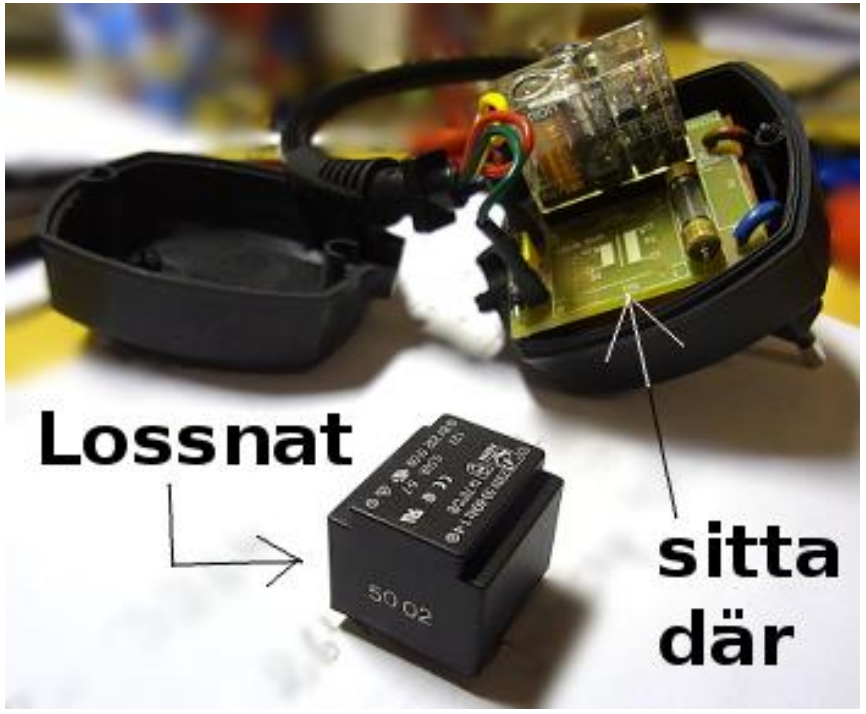

Jägaren och hunden

100 000 hundar har en hundpejl

Kostar melan 3000 och 8000 kronor styck.

Samma teknik kan användas för årsrika personer utomhus.

Trots det är det få som har sådan lösningar.

Varför?

Är hundar viktigare än årsrika personer?

Prioriteringar!

Nya affärsmodeller?

Exempel på välfärdsteknik

Socialstyrelsen, studie i 12 kommuner

- ” Kamerorna gjorde att årsrikas nattsömn blev bättre, då de fick sova ostört. Ett oväntat resultat var att många upplevde en stärkt integritet, då det inte längre kom personal mitt i natten. Vi kan tydligt se att kamerorna gör nytta för kommunerna”
- ” Undersökningen visade också att personalens arbete blev effektivare, då man slapp göra nattlig rutintillsyn och kunde ägna sig mer åt de som verkligen behövde ett personligt besök”

Exempel på hälsorobotar

- Duschrobot
- Kommunikationsrobot
- Robothandske
- Servicerobotar

- Statens medicinsk-etiska råd:
- ”robottekniken stor potential att förbättra vården och omsorgen, samtidigt måste man alltid bedöma etiska värden innan de används i sjukvården och socialtjänsten”

Robotar som stimulans för personer med demenssjukdom

Välfärdsteknik i hemmet – smarta hem

Sensorer som t.ex. följer:

- Om jag rör mig i bostaden
- Om jag stiger upp ur sängen
- Om jag öppnar kylskåpet
- Om jag tar min medicin
- Om jag kontaktar andra
- Om jag ramlar

Tillgänglighet till informationssamhället

- Bristande delaktighet en demokratifråga
- 700 000 utanför internet
- Många går miste om samhällsinformation
- Internetanvändning bra för hälsan
- Socioekonomiska skillnader

Välkomna att kontakta oss

- Tomas Lagerwall tomas.lagerwall@gmail.com
- Claes Tjäder, claes.tjaeder@gmail.com

Diskussionsfrågor

1) Varför ska vi ha välfärdsteknik?
2) Vem ska vara pådrivande; teknikföretag, kommunen (tjänstemän eller politiker) eller dagens årsrika personer (vi som berörs)?